

PLÁN ČINNOSTI NA ROK 2021

Muzeum paměti XX. století, z.ú. je instituce zřízená na základě Usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019. Účel a předmět činnosti zapsaného ústavu Muzea je definován v článcích 4 a 5 zakládací listy. Účelem Muzea je podle Usnesení „zachování historické paměti v souvislosti se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa“, a dále pak také „připomínat odpůrce a oběti totalitních režimů a přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí.“ Muzeum je deklarováno jako instituce paměťová, sbírkotvorná, vzdělávací a osvětová.

Muzeum paměti XX. století chce v souladu s usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 svou činností stimulovat zájem o historii. Chce přispívat k poznání a inspirovat a podněcovat k přemýšlení o české společnosti a o osudech jednotlivých občanů, především jejich konfrontaci s totalitními režimy. Chce vnímat XX. století v komplexnosti „světých i temných“ období české společnosti. Chce upozorňovat na provázanost jednotlivých událostí a období. Chce různými způsoby vést k vytváření a upevňování demokratického a pozitivního hodnotového systému naší společnosti skrze pravdu a snahu o objektivní poznání jednotlivých interpretovaných dějů a událostí. Muzeum paměti XX. století chce napomáhat rozvíjet duchovní a mravní kvality společnosti. Chce napomáhat poznávání, pojmenovávání a diferencování pozitivních i negativních tendencí, událostí a osobností.

Činnost jednotlivých oddělení Muzea

Rokem 2021 vstupuje Muzeum paměti XX. století, z.ú. do druhého roku své existence. Muzeum bude pokračovat ve stabilizaci základního administrativního a personálního zázemí. Důležitou součástí činnosti bude navazování a rozvíjení spolupráce s domácími a zahraničními paměťovými a vzdělávacími institucemi, odborníky, pamětníky a veřejností. Z hlediska dlouhodobé zahraniční spolupráce bude významným partnerem Platforma evropské paměti a svědomí (sdružuje přes šest desítek evropských paměťových institucí), jejímž řádným členem by se mělo Muzeum paměti XX. století, z.ú. v roce 2021 stát.

Provoz a činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. bude (stejně jako dosud) financován převážně z prostředků zřizovatele, kterým je hlavní město Praha. Muzeum bude usilovat o evropské prostředky a granty na konkrétní projekty činnosti Muzea. Muzeum paměti XX. století, z.ú. bude vždy během akcí uvádět svou příslušnost k hlavnímu městu Praze.

V říjnu 2020 získalo Muzeum paměti XX. století, z.ú. od hlavního města Prahy formou pronájmu jako dočasné sídlo Dům pážat pánů z Martinic na Hradčanech. V kooperaci s příslušnými odbory Magistrátu hl. m. Prahy zde budou pokračovat kroky směřující k budoucímu zahájení činnosti Muzea, např. na základě a v souladu s již zpracovanou objemovou studií.

Primárním a nejdůležitějším cílem Muzea paměti XX. století, z.ú. se v roce 2021 stane práce na koncepci a podobě stálé expozice. Bude vytvořen autorský tým složený ze zaměstnanců Muzea, významných odborníků, členů Správní rady a Kolegia. Budou stanoveny cíle, podoby a metodické rámce proponované expozice. V tomto směru předpokládáme odborné diskuse a systematicky vedenou a koordinovanou podobu sbírkotvorné činnosti. Současně by nová expozice měla být připravována v součinnosti s dalšími muzejními a paměťovými institucemi České republiky (např. pokud jde o předpokládané dlouhodobé zápůjčky sbírkových a výstavních předmětů apod.). Bude se rovněž pokračovat v historicko-architektonické diskusi o podobě stálé expozice, která se bude zabývat tématem české státnosti a koncepcemi uspořádání středoevropského prostoru. Současně bude vytvořen odborný tým připravující návrh na vypsání architektonické soutěže pro sídlo Muzea v Domě pážat na Hradčanech.

Současně je nutné upozornit, že činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. může být narušena vnějšími okolnostmi, například závažnou epidemiologickou situací na území České republiky, která by postupně mohla ohrozit konání některých akcí. Plán činnosti na rok 2021 může být také modifikován finančními možnostmi instituce, např. ve smyslu získání dodatečných finančních prostředků na konání konkrétní akce nebo získáním spoluorganizátora.

V souladu s návrhem rozpočtu Muzea paměti XX. století, z.ú. předkládáme následující plán jeho aktivit v roce 2021.

Kancelář ředitele

Kancelář ředitele Muzea bude zajišťovat základní administrativní a provozní záležitosti instituce. Její činnost a aktivity lze spatřovat v následujících bodech:

- Domáci a zahraniční spolupráce. Navazování a rozvoj spolupráce s domácími a zahraničními partnery tvoří důležitou součást aktivit Muzea. Považujeme za velmi prospěšné, aby některé z aktivit Muzea probíhaly ve spolupráci s domácími a zahraničními partnery Muzea.
- Marketing a komunikace. Modernizace webových stránek a profilů na sociálních sítích v souladu s vizuální koncepcí Muzea, pokračování v digitálních projektech, mediální prezentace činnosti Muzea v úzké spolupráci s oddělením historického vzdělávání. Pro web a sociální sítě bude hledána dlouhodobě udržitelná finanční podpora. Právě koncept virtuálního muzea a prezentace na sociálních sítích představují možnost, jak oslovit věkově mladší generaci a motivovat je k návštěvě Muzea.
- Muzeum bude usilovat o získání dodatečných finančních prostředků v podobě dotací, grantů evropských projektů, kooperace s další i institucemi na konání konkrétní akce nebo na činnosti Muzea.
- Administrativa a projektové řízení. Zajištění externích služeb účetnictví a mzdového účetnictví, pokračování při vytvoření potřebných vnitřních řádů a směrnic, řešení elektronické spisové služby, systém interní komunikace a projektového řízení.

Oddělení sbírek a výstavnictví

Sbírková činnost Muzea paměti XX. století, z.ú. je v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 zaměřena na sbírkové předměty týkající se historické paměti o událostech 20. století, souvisejících se vznikem, existencí a pádem totalitních režimů na území Československa a klíčových okamžiků českých a československých dějin 20. století a rovněž na sbírkové předměty, které připomínají osudy odpůrců a obětí totalitních režimů, či mohou přispět k pochopení modelů autoritativního vládnutí.

U sbírkové aktivity počítáme s tím, že do ní bude zapojena také veřejnost. Muzeum aktivně vyhledává vlastníky doposud nepublikovaných soukromých sbírek a pozůstalostí (fotografických, filmových, písemných), zpracuje je a zaeviduje. Největší exponát Muzea, socha maršála I. S. Koněva, je ve formě zápůjčky od majitele městské části Praha 6 umístěná v pronajatém klimatizovaném depozitáři. V průběhu roku 2021 bude připravován výstavní projekt svázaný se sochou maršála I. S. Koněva, který by byl ve spolupráci s dalšími institucemi (městská část Praha 6, hlavní město Praha, Galerie hlavního města Prahy, Centrum současného umění DOX, VHÚ, NFA, Česká televize, Historický ústav AV ČR, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR ad.)

za příhodných podmínek realizován v průběhu roku 2022 buď ve výstavních prostorách partnera projektu, nebo v podobě části budoucí stálé expozice, až to situace umožní, v Domě pážat.

Ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy plánuje Muzeum v roce 2021 pořízení elektronického systému spisové služby a evidence sbírkových předmětů Muzea. V roce 2021 vznikne také Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, odborný poradní orgán ředitele Muzea v oblasti strategie sbírkotvorné činnosti a v oblasti správy a uchovávání Muzeem spravovaných sbírek.

Pro rok 2021 Muzeum připraví dvě krátkodobé výstavy. První (pracovní název *Rudé století*) bude zahájena v květnu 2021 ve spolupráci s Muzeem Kampa. Připomene století existence Komunistické strany Československa. Muzeum vytvoří tvůrčí tým (zaměstnanci Muzea, historici Petr Koura, Pavel Žáček, Michal Macháček), který bude garantem obsahové náplně expozice. Uvažujeme o možnosti vydání katalogu.

Druhá výstava představí v listopadu 2021 grafiky Pavla Vošického. Pavel Vošický, byl vězněn na počátku 60. let 20. století v Československu za projevy tzv. „nenávisti k socialistickému zřízení“ a prošel i Pomocnými technickými prapory (PTP). Po odchodu do exilu působil v USA např. jako umělecký ředitel prezidentské kampaně Jimmy Cartera.

Oddělení historického vzdělávání

Historický výzkum a vzdělávání představují jeden ze základních pilířů činnosti Muzea paměti XX. století, z.ú. Oddělení je garantem odborných aktivit Muzea, které se v souladu s Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 9/9 z 19. září 2019 koncentrují na záležitosti výzkumné, edukační a publikační. Považujeme přitom za důležité, aby tato činnost odrážela aktuální stav poznání a motivovala návštěvníky akcí k uvažování o diskutovaných tématech v souladu s hodnotami demokratického státu.

Činnosti Oddělení historického vzdělávání

Edukační činnost

Muzeum významným způsobem slouží společnosti jako prostředek předávání poznání a hodnot veřejnosti. Zároveň musí mít také ambici formovat názory a postoje, a to zvláště u mladé

generace. Poznávání a reflektování událostí dvacátého století pak napomáhají posilovat demokratickou kulturu ve společnosti, svobodné postoje občanů a společenské hodnoty. Považujeme připravovanou muzejní expozici za edukační médium. Ve vzdělávací oblasti rámcového vzdělávacího programu „člověk a společnost“, která se týká vyučovaných předmětů: Dějepis, Základy společenských věd, popřípadě Občanská výchova, se očekávají konkrétní kompetence studentů a žáků. Právě tyto kompetence směřují k demokratické kultuře, respektu vůči druhým a vlastní odpovědnosti za život společnosti. Jde především o rozpoznávání postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití. Pochopení a interpretace historických událostí dvacátého století může jednoznačně tyto kompetence podporovat.

Edukační činnost bude v roce 2021 směřovat těmito naznačenými směry:

- Účast na přípravě expozice s edukačními prvky s využitím moderních prostředků a metod. Expozice musí vycházet návštěvníkům aktivně vstříc a odpovídat na vzdělávací potřeby v kontextuálním přístupu. Promýšlíme takovou expozici, která by byla účinná a podnětná jako edukační médium. Jedná se o různé nabídky zajímavých témat, konkrétních podnětů v podobě muzeálií, ale i didaktických exponátů. V současné době významně posiluje účinek expozice interaktivita a nová media v expozicích. Zároveň se do muzejních expozic zavádějí inovativní didaktické prvky, jež posilují jejich výpovědní hodnotu.
- Studentské kolokvium. Příprava, kontaktování, koordinace a realizace dvouhodinového kolokvia na středních školách (třetí stupeň). Studentům bude promítnut již vytvořený cca dvacetiminutový dokument „Únor 1948“ s následnou debatou vedenou historikem. (v e spolupráci se Smíchovskou střední průmyslovou školou a gymnáziem, únor 2021).
- Historické procházky Prahou. Praha chápaná jako muzeum a dějiště zásadních historických událostí. Během procházky (cca 60 minut) budou studentům a žákům představena důležitá témata 20. století. (duben, květen 2021).
- Akce pro veřejnost s účastí školní mládeže. Jde o přípravu, kontaktování, koordinaci a realizaci akcí Muzea ve spolupráci se školami, např. sekce pro školy v rámci festivalu dokumentárních filmů o XX. století, besedy či studentské konference.
- Rozvíjení spolupráce s pedagogy ZŠ a SŠ; důležitá je i spolupráce s vysokoškolskými studenty, zvláště pedagogických fakult. Zde se nabízí možnost spolupracovat s budoucími učiteli, například prostřednictvím lektorských praxí v Muzeu.

- Spolupráce na edukačních projektech a příprava návrhů grantových projektů Muzea. Přípravujeme spolupráci, případně převzetí projektu „Stopy totality“.
- Ve spolupráci s Platformou evropské paměti a svědomí bude připravována edukativní hra.

Publikační činnost

V průběhu roku 2021 Muzeum paměti XX. století, z.ú. vytvoří redakční radu, která by v dlouhodobém časovém horizontu koordinovala publikační aktivity instituce. Bude složená ze zaměstnanců Muzea, členů Správní rady a Kolegia a významných osobností.

Muzeum připraví k vydání první svazek XX. Ročenky Muzea, paměti Čecho-Kanaďana Miloše Šuchmy, publikaci představující literární a výtvarnou tvorbu Pavla Vošického a shromáždí příspěvky a připraví kolektivní monografii z mezinárodní konference muzejních a paměťových institucí.

Připraví k vydání druhou Ročenku Muzea paměti XX. století XX. Její obsah bude odrážet reprezentativní důležitá témata výzkumu dějin 20. století, aktivity Muzea atd.

Muzeum v průběhu roku 2021 připraví výběr a anglický překlad části publikace: Petr BLAŽEK – Filip POSPÍŠIL – Roman LAUBE: *Lennonova zed' v Praze*.

Muzeum bude při vydávání publikací usilovat o získávání grantových projektů a hledání spoluvydavatelů.

Publikační záměry v roce 2021

- *XX. Ročenka Muzea paměti XX. století 1/2020*
- Miloš ŠUCHMA: *Vzpomínky Čecho – Kanaďana*
- Pavel VOŠICKÝ: *Američani v Praze*
- Kolektivní monografie *Paměťové instituce a obraz 20. století v nich*

Příprava publikací na rok 2022 (bude probíhat již v roce 2021):

- *XX. Ročenka Muzea paměti XX. století 2/2021*
- Pavel ŽÁČEK: *OSS ve Střední Evropě. Americká zpravodajská služba a osvobození Československa*
- František EMMERT: *České povstání 1945*

Akce pořádané Muzeem paměti XX. století v roce 2021

Konference

Mezinárodní konference *Paměťové instituce a obraz 20. století v nich*

Spolupřadatelé: Národní muzeum, Platforma evropské paměti a svědomí

Místo konání: Národní muzeum

Termín: jaro 2021

Výstavy

Výstava *100 let KSČ*

Spolupřadatel: Museum Kampa

Místo konání: venkovní výstava - Praha 1

Termín: květen 2021

Výstava *Grafické listy Pavla Vošického*

Místo konání: Dům pážat

Termín: listopad 2021

Filmový festival

Filmový festival dokumentárních filmů o XX. století *Nezlomní a obětovaní*

Spolupřadatelé: Polský institut v Praze, Česko-polské fórum

Místo konání: Bio OKO

Termín: listopad 2021

Semináře a diskuse pro veřejnost

Odborný seminář *Zločiny komunismu*

Pořádá spolek Mladí demokraté k výročí 25. února 1948.

Místo konání: Senát Parlamentu ČR

Termín: únor 2021

Účast Muzea v rámci mezinárodního projektu proti totalitě *Mene Tekel – Právo na právo*

Akce: Debata a dokumentární pásma o represích komunistického režimu proti sociálním skupinám po únoru 1948 (ukázky pamětí, z výslechových protokolů apod.)

Místo konání: Praha

Termín: duben 2021

Diskuse pro veřejnost reflektující důležitá společenská témata a výročí

Témata: Pomníky a politika historie – Rádio Svobodná Evropa - První stanné právo - Akce KULAK – 100 let KSČ – Případ Babice – Srpen 1968 a 1969 - Lustrační zákony – 30. výročí odchodu sovětských vojsk z Československa – Akce Kulak – Výjimečný stav v Polsku 1981

Spolupřadatel: Knihovna Václava Havla – Městská knihovna v Praze – Museum Kampa

Termíny: v průběhu roku 2021

Den otevřených dveří s programem

Místo konání: Dům pážat pánů z Martinic na Hradčanech

Termíny: 27. červen, 17. listopad 2021

Aktivity Muzea v průběhu roku 2021

„Místa paměti“

Mapování tematicky významných „Míst paměti“ - fyzické i virtuální procházky Prahou.
Témata: Praha v únoru 1948; Praha a Milada Horáková; Povstání a osvobození Prahy v květnu 1945; Praha kubistická; Po stopách Karla Čapka

Virtuální projekty

Pro souhrnnou prezentaci činnosti Muzea budeme pokračovat ve vytváření mobilní aplikace či responzivního webu. Obsah a funkce se budou odvíjet od finanční situace a činnosti Muzea.

Oral history

V průběhu roku 2021 budou natočeny osobní svědectví a vzpomínky významných osobností českého společenského, vědeckého a kulturního života. Závislé na finanční situaci Muzea.

Za Muzeum paměti XX. století, z.ú. – PhDr. Jan Kalous, Ph.D., ředitel

Plán činnosti na rok 2021 schválila Správní rada Muzea paměti XX. století, z.ú. na svém zasedání dne 18. prosince 2020.